

УДК 76.01:003.03

Цитування:

Мельник О. Я., Штець В. О. Проектно-художній інструментарій дизайну хронологічної інфографіки. *Культура і сучасність* : альманах. 2022. № 1. С. 122–126.

Mel'nyk, O., Shtets, V. (2022). Artistic and project tools in the chronological infographics design. *Kultura i suchasnist* : almanakh, 1, 122–126 [in Ukrainian].

Мельник Оксана Ярославівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри дизайну та основ
архітектури Національного університету
«Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1579-6705>
o.melnyk@hotmail.com

Штець Віктор Олексійович,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри дизайну та основ архітектури
Національного університету
«Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2436-762X>
victor.shtets@gmail.com

ПРОЄКТНО-ХУДОЖНІЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДИЗАЙНУ ХРОНОЛОГІЧНОЇ ІНФОГРАФІКИ

Метою роботи є розкриття змістової та візуально-образної суті хронологічної інфографіки, вияв проектно-художнього інструментарію її формування у різних медійних форматах та візуальних формах. **Методологія** дослідження передбачає залучення загальнонаукових та спеціальних методів. Комплексний та аналітичний методи стали базовими у цьому дослідженні. Метод візуального спостереження застосовано для первинного аналізу емпіричної бази; методи систематизації та узагальнення використано для класифікації інфографіки; метод порівняльного аналізу – для виявлення змістових та візуальних відмінностей хронологічної інфографіки. Також використано методи моделювання, прогнозування та художньо-композиційного аналізу. **Наукова новизна** роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні методики проектування хронологічної інформаційної графіки, а також у систематизації візуальних прийомів та композиційно-образних засобів її формування у різних медійних форматах та візуальних формах. **Висновки.** Виявлено, що сьогодні інфографіка стає важливим засобом передачі інформації у різних сферах. Визначено, що методика проектування хронологічної інфографіки передбачає поетапне забезпечення інформаційно-комунікативної; проектної та естетичної функції за рахунок точного розкриття змістової суті проекту; впорядкування візуальної інформації через знаково-символічні зображення та їх зв'язки; використання авторських художніх засобів та прийомів. Концептуальні завдання кожного з цих етапів роботи формують загальний проектно-художній інструментарій дизайнера.

Ключові слова: інформація, хронологічна інфографіка, тайм-лайн, образ, ілюстрація, візуалізація інформації, художньо-проектні засоби.

Mel'nyk Oksana, Ph.D., associate professor, Department of Design and Architecture Basics. Lviv Polytechnic National University; Shtets Viktor, Ph.D., associate professor, Department of Design and Architecture Basics. Lviv Polytechnic National University

Artistic and project tools in the chronological infographics design

The purpose of the work is to reveal the visual and semantic essence of chronological infographics. Identifying design and artistic tools for its formation is also the aim of the study. **The research methodology** includes general scientific and special research methods. Comprehensive and analytical methods became the basis of this study. The method of visual observation is used for the initial analysis of the empirical basis; methods of systematization and generalization are used to classify infographics; method of comparative analysis – to identify semantic and visual differences of chronological infographics. Also, methods of modeling, forecasting and artistic-compositional analysis were used. **The scientific novelty** of the work lies in the theoretical substantiation of methods of designing chronological infographics, as well as in the systematization of visual techniques and compositional means of forming chronological infographics in various media formats and visual forms. **Conclusions.** It is revealed that today infographics is becoming an important means of transmitting information in various fields. It is determined that the method of designing chronological infographics involves the gradual implementation of information and communication; design and aesthetic functions. This can be achieved by accurately disclosing the content of the project; streamlining visual information; searching for connections between symbolic images; use of author's artistic means and receptions. The conceptual tasks of each stage of work form the designer's general design and artistic tools.

Key words: information, chronological infographics, timeline, image, illustration, information visualization, art and design tools.

Актуальність теми дослідження. Сьогодні інфографіка є перспективним інструментом репрезентації інформації у сферах журналістики, економіки, соціології, наукових досліджень, освіти, корпоративної бізнес-комунікації, реклами. Візуалізація формує основу сучасного інформаційного проекту, а візуальне представлення різного роду складної інформації значно спрощує сприйняття аудиторії, відповідно, актуалізується потреба забезпечення чіткості, точності та доступності такого представлення. Хронологічна інфографіка затребувана багатьма сферами комунікації та доносить інформацію про певний часовий проміжок унаочнюючи історію або хронологію певного питання. Фігуруючи у різних медійних форматах, вона потребує ретельного теоретико-практичного опрацювання та визначення дієвого художньо-проектного інструментарію, який би забезпечив реалізацію її інформаційно-комунікативної, ергономічної та естетичної функції.

Аналіз досліджень і публікацій. Визнаними теоретиками інформаційного дизайну є Е. Тафті, М. Сміциклас, Р. Крам, чий праці сформували основну наукову теоретико-методичну та термінологічну базу дослідження інфографіки [8; 7; 4]. Е. Тафті визначав інфографіку як «графічний спосіб подачі інформації, даних та знань» [8, 11]. М. Сміциклас трактує термін «інфографіка» як «...візуалізація даних чи ідей з метою донесення складної інформації простим шляхом» [8]. Р. Крам розмежовує поняття «візуалізація даних» та «інфографіка», ототожнюючи останню з графічним дизайном, що охоплює візуалізацію даних, ілюстрацію, роботу з текстом та зображенням [4, 37]. Проблема візуалізації інформації є об'єктом інтересу дослідників різних наукових сфер. Сучасні публікації у галузях гуманітарних, економічних, педагогічних, соціальних наук розширюють загальне теоретичне тло та розкривають проблему з позицій практичного застосування у цих сферах. Водночас, для досягнення мети нашого дослідження, важливими є публікації, що розглядають інфографіку не лише як інструмент інформатизації у різних галузях та сферах, але, у першу чергу, як синтетичну форму організації інформації у контексті її інформаційно-комунікативних, проектних, ергономічних та естетичних характеристик. Окремі наукові публікації (Д. Крейсі, С. Роджерс) дають загальну уяву про методи формування

інфографіки; виявляють особливості роботи у графічних онлайн-редакторах [3; 6]. Наочні приклади дієвості інфографіки подає Н. С. Арум [2]. Хронологічна інфографіка, а саме тайм лайн у контексті проблем журналістики розглянута у працях Т. Василюка, О. Вейн [1; 9]. Важливим для розуміння усіх художньо-проектних аспектів проблеми став також власний практичний досвід роботи авторів у сфері інформаційного дизайну.

Загалом, можна констатувати недостатнє опрацювання питання інфографіки як дизайн-об'єкту в науковій літературі та дослідженнях мистецтвознавчого характеру, а конкретні питання, зокрема, художньо-проектний інструментарій формування хронологічної інфографіки залишаються відкритими та увиразнюють актуальність подальших досліджень за цим напрямом.

Метою дослідження є розкриття візуально-образної та змістової суті хронологічної інфографіки, вияв проектно-художнього інструментарію її формування без залучення графічних редакторів.

Виклад основного матеріалу. Візуальність є важливою рисою сучасної цивілізації, відповідно, інформаційна графіка займає суттєву нішу у дизайні візуальних комунікацій, адже забезпечує можливість представити великі обсяги різного роду інформації та унаочнити характер і співвідношення фактів, подій та об'єктів у часі та просторі. Особливістю інфографіки є вдосконалення процесу сприйняття за рахунок подачі складної інформації через прості графічні образи у компактному і візуально привабливому повідомленні, реалізованому з урахуванням інформаційно-комунікативного, технологічного, ергономічного та естетичного аспекту проектування [8]. Теоретики інформаційного дизайну виділяють такі медійні формати існування інфографіки: статична інфографіка (найбільш простий та розповсюджений формат); масштабована інфографіка (дає можливість масштабування окремих деталей); клікабельна інфографіка (містить гіперпосилання та додаткові деталі поза межами основного рисунку); анімована інфографіка; відеоінфографіка; інтерактивна інфографіка [5]. Кожен із цих форматів забезпечує реалізацію презентації інфографіки різних типів: статистичної, хронологічної, географічної, порівняльної, структурної, ієрархічної, інструктивної, інфографіки процесу у формах тайм-лайнів, піктограм,

діаграм та гістограм, лінійних графіків, ізометрії, ілюстрації.

Об'єктом нашого дослідження виступає хронологічна інфографіка як засіб викладу інформації ретроспективного характеру у просторі та часі. Оскільки метою дослідження є розкриття візуально-образної та змістової суті хронологічної інфографіки, до уваги не беруться графічні онлайн редактори з готовими стандартизованими композиційно-структурними шаблонами, натомість, увага зосереджена на переосмисленні методики подачі візуальної інформації та пошуку такого проектно-художнього інструментарію, який би забезпечив якість донесення змісту та можливість легкого сприйняття інформації через зображення.

Хронологічна інфографіка може бути представлена у різних графічних формах: від найпростіших лінійних графіків – до тайм-лайну, ізометричних зображень, ілюстрації. Ці візуальні форми використовуються в основному в інтерактивних медійних форматах, технічний ресурс яких забезпечує найзручніший користувачський досвід з можливістю самостійного керування, використання гіперпосилань тощо. Найчастіше в медіа ресурсах зустрічаємо тайм-лайн (стрічка часу) – спосіб і результат графічного (інтерактивного) представлення низки подій та фактів у їхній хронологічній послідовності [1]. Людина сприймає час у просторовому вираженні, відповідно, форма тайм-лайну дозволяє дати чітке розуміння часового проміжку. Найпростіша типова структура тайм-лайну передбачає наявність центральної вертикальної чи горизонтальної лінії для графічного поєднання різних моментів часу; акцентування моментів часу; мінімальний ілюстративний та текстовий супровід. Додаткові лінії, піктограми, знаки орієнтації допомагають пояснити важливі моменти події. Водночас формат тайм-лайну охоплює досить різноманітні за візуально-структурними характеристиками типи графічного представлення інформації: стадійна графіка (формально близька до коміксу); візуальна історія; добірка заміток; бібліографічна довідка; репортаж; хроніка; статистичний тайм-лайн [1, 37]. У таких форматах інформаційно-образною домінантою стає ілюстративно-образотворчий ряд. Цей ряд потребує від дизайнера авторського унікального творчого підходу та суттєво вирізняє стрічку часу з-поміж стандартизованих. Формування тайм-лайну передбачає ретельну підготовчу роботу,

збір та аналіз матеріалу, формування структури та змістових зв'язків. Цей процес забезпечується відповідними спеціалістами певної галузі (журналістами, істориками). Завданням дизайнера є упорядкування зібраної інформації та її візуально-графічне представлення з урахуванням та забезпеченням інформаційно-комунікативної, ергономічної та естетичної функції. На відміну від роботи з графічними редакторами, що пропонують стандартні готові формально-структурні вирішення, авторський дизайн тайм-лайну потребує вирішення низки творчих проблем, зокрема, вибору форми, кольорової палітри, пошук прийомів образності та художньо-проектного моделювання тайм-лайну, стилістики ілюстрації.

Методика реалізації різного типу інфографіки, у тому числі хронологічної, передбачає поетапну роботу над завданнями, що враховують:

1. Інформаційно-комунікативний аспект (розкриття змістової суті проекту, його тематичного унапрявлення, основного призначення та сфери використання).

2. Проектний аспект (впорядкування візуальної інформації, пошук знаково-символічних елементів).

3. Естетичний аспект (надання інфографіці образності, пошук та використання авторських художніх засобів та прийомів, методів стилізації). Концептуальні завдання кожного з трьох етапів роботи формують загальний проектно-художній інструментарій дизайнера.

Для реалізації першого етапу – розкриття змістової суті тайм-лайну передбачається, в першу чергу, робота зі структуруванням вихідного тексту, налагодженням смислових зв'язків та пошуком загальної композиції для усіх складових частин стрічки часу. Цей перший етап ставить завданням пошук форм інтеграції інформації та візуального образу, які забезпечують розуміння глядачем сенсу вихідних даних. Результатом повинна стати чітка структура проекту, що дає інтуїтивне розуміння послідовності зчитування інформації: правильно знайдені місця для заголовків (форм фіксації часових відтинків); вивірена за розмірами та акцентами подача підзаголовків (додаткових інформаційних модулів); відповідні тематиці тайм-лайну способи виділення важливої інформації. Оскільки саме поняття тайм-лайну передбачає лінійну логіку розповіді, завданням дизайнера є таке компоновання змістових модулів та

розстановку акцентів на базовій часовій стрічці, яке б відповідало принципам функціональності форми, ергономічності, лаконічності та акцентування. Виконання цих принципів дозволить глядачу легко вловити напрям розвитку хронологічної інформації та порядок її сприйняття. Варто зазначити, що цей етап не заперечує можливості використання стандартизованих підходів до формування структури тайм-лайну, які пропонують графічні редактори (Timeline JS, Timetoast, Whenintime та ін.), зокрема тоді, коли є потреба створення інтерактивного проекту. Звернення до онлайн ресурсів дозволить обрати дієвий апробований формально-структурний підхід та більше уваги приділити проектному та естетичному аспекту роботи.

Наступний етап роботи передбачає впорядкування інформації та пошук її візуальної форми. Цей процес інтегрує аналітичні здібності дизайнера, його досвід проектної діяльності та художнє мислення. Будь-яке інформаційне повідомлення, текст формується з великої кількості складних знаків, від порядку та форми яких залежить рівень його розуміння. Робота дизайнера на цьому етапі передбачає використання символів, метафор, знаково-символічних зображень та їх зв'язків, що сформує чітку логічну візуальну форму первинного інформаційного повідомлення. Увага приділяється зв'язку символів та змісту повідомлення, а також, логіці та послідовності подання інформації. Цей етап вимагає семантичного обґрунтування обраних графічних елементів ознакування інформації, а художня сторона дає місце пошуку відповідних смислових образів, що синтезують базові, кореневі ознаки явища, процесу чи поняття, які вони моделюють. На практиці цей етап охоплює роботу з ілюстративно-знаковими символами та піктограмами, простими з точки зору візуальної форми, але змістовно наповненими та дієвими у процесі їх візуального сприйняття. У хронологічній інфографіці ці елементи дозволяють образно передати інформацію про загальнозрозумілі явища і події, наприклад, у біографічних тайм-лайнах, закласти символіку певних процесів у стадійних тайм-лайнах, виявити суть (політичну, мистецьку) історичної епохи чи часового відтинку в тайм-лайн-хроніці.

Третій етап роботи стосується надання інфографіці художньої виразності за рахунок використання авторських художніх методів та прийомів стилізації. При точному та методично правильному виконанні двох попередніх етапів пошук естетичної форми дозволяє

дизайнеру завершити роботу над тайм-лайном, зреалізувавши власний творчий потенціал. Художній інструментарій роботи над інфографікою на цьому етапі охоплює:

1. Композиційні прийоми (використання динамічної чи статичної композиції, ритм та акцентування).

2. Художньо-образні прийоми формування ілюстративних графічних зображень (реалістичне відтворення, спрощення, стилізація, умовність зображення).

3. Технічні особливості роботи з зображеннями (дво- чи тривимірні графіка, лінійна графіка, кольоро-текстурне вирішення).

4. Стилiстичні прийоми (стилізація під певний історичний стиль; авторська пластична стилізація)

5. Роботу з типографікою (гарнітура, накреслення, композиційні прийоми).

Водночас важливо уникати елементів, що мають суто декоративну функцію. Попри певну універсальність, такий інструментарій є найбільш дієвий при формуванні інформаційної графіки, якісно відмінної від стандартизованої. Візуальні форми та композиційні прийоми, що повторюються у інфографіці, створеній за типовими шаблонами графічних редакторів, часто нівелюють унікальність змісту поданої інформації, втрачається прив'язка до історичної епохи, тематичного жанрового спрямування візуальної розповіді. Сучасний споживач стикається з величезною кількістю візуальних форм представлення інформації, відповідно, він стає вибагливішим та потребує не лише точного інформаційного посилу, але й сильних емоцій та задоволення власних естетичних потреб. Метою дизайнера є максимально повне вивчення усіх аспектів інформації, що візуалізується та пошук влучних, точних та переконливих візуальних висловлювань. Відповідно, третій етап, який часто нівелюється при роботі з графічними онлайн-редакторами, вважаємо найбільш актуальним для створення інфографіки з яскравими образними характеристиками, що здатна привабити глядача та чітко донести інформацію. Використання такої хронологічної інфографіки буде дієвим у журналістських репортажах, наукових доповідях, навчально-методичних матеріалах.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному аналізі та теоретичному обґрунтуванні методів проектування хронологічної інформаційної графіки у різних медійних форматах; у систематизації візуальних прийомів та композиційно-

образних засобів її створення.

Висновки. Виявлено, що сьогодні для ефективної комунікації з читачем все частіше медіа-ресурси використовують інфографіку як дієвий спосіб передачі інформації. Ця тенденція спонукає як теоретиків дизайну так і практиків до ретельного переосмислення методики подачі візуальної інформації та пошуку такого проектно-художнього інструментарію, який би забезпечив якість донесення змісту та можливість легкого сприйняття інформації через зображення. Визначено, що методика проектування хронологічної інфографіки поетапно передбачає забезпечення наступних функцій: інформаційно-комунікативної функції за рахунок розкриття змістової та тематичної суті первинної інформації через логічну структурно-композиційну схему; проектно-функції за рахунок впорядкування візуальної інформації через пошук знаково-символічних зображень та їх зв'язків; естетичної функції за рахунок використання авторських художніх засобів та прийомів. Доведено що ілюстративно-образотворчий ряд стає інформаційно-образною доміантою інфографіки та потребує від дизайнера авторського унікального творчого підходу. Концептуальні завдання кожного з трьох етапів роботи формують загальний проектно-художній інструментарій дизайнера.

Література

1. Василюк Т. Тайм-лайн як ефективний спосіб візуалізації журналістської інформації. *Вісник Харківського національного університету імені В.Каразіна*, 2018. Вип.14. С.36–39.
2. Arum N. S. Infographic: Not just a beautiful visualisation. University of Birmingham, 2017. Retrieved from https://www.academia.edu/31903865/Infographic_Not_Just_a_Beautiful_Visualisation (дата звернення: 15.01.2022).
3. Cressey D. Infographics: truth is beauty. *Nature*. 2014. № 507 (7492). P. 304–305.
4. Krum R. Cool Infographics: Effective Communication with Data Visualization and Design. John Wiley, 2013. 347 p.
5. Lee E. A Taxonomy of Data Visualization. 2012. Retrieved from: <http://visualizing.org/stories/taxonomy-data-visualization> (дата звернення: 15.01.2022).

6. Rogers S. Data visualisation: in defence of bad graphics. *The Guardian: Datablog*. October 17, 2011 Retrieved from: <http://www.theguardian.com/news/datablog/2011/oct/17/data-visualisation-visualization> (дата звернення: 15.01.2022).

7. Smiciklas M. The Power of Infographics: Using Pictures to Communicate and Connect with Your Audience. Indianapolis, 2012. 189 p.

8. Tufte E. Visual Explanations: Images and Quantities, Evidence and Narrative. Cheshire: Graphic Press, 1997. 156 p.

9. Vane O. Timeline Design for Visualising Cultural Heritage Data. Royal College of Art (United Kingdom) ProQuest Dissertations Publishing, 2020.

References

1. Vasyliuk, T. (2018). Time-line is an effective way of visualization of journalistic information. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.Karazina*, 14 [in Ukrainian].
2. Arum, N. S. (2017). Infographic: Not just a beautiful visualisation. Retrieved from: https://www.academia.edu/31903865/Infographic_Not_Just_a_Beautiful_Visualisation (Accessed: 15.01.2022) [in English].
3. Cressey, D. (2014). Infographics: truth is beauty. *Nature*, 507 (7492) [in English].
4. Krum, R. (2013). Cool Infographics: Effective Communication with Data Visualization and Design. John Wiley [in English].
5. Lee, E. (2012). A Taxonomy of Data Visualization. Retrieved from: <http://visualizing.org/stories/taxonomy-data-visualization> [in English].
6. Rogers, S. (2011). Data visualisation: in defence of bad graphics. *The Guardian: Datablog*. October 17, 2011. Retrieved from: <http://www.theguardian.com/news/datablog/2011/oct/17/data-visualisation-visualization> [in English].
7. Smiciklas, M. (2012). The Power of Infographics: Using Pictures to Communicate and Connect with Your Audience. Indianapolis, Indiana, USA [in English].
8. Tufte, E. (1997). Visual Explanations: Images and Quantities, Evidence and Narrative, Cheshire: Graphic Press [in English].
9. Vane, O. (2020). Timeline Design for Visualising Cultural Heritage Data. Royal College of Art (United Kingdom) ProQuest Dissertations Publishing [in English].

Стаття надійшла до редакції 19.01.2022
Отримано після доопрацювання 18.02.2022
Прийнято до друку 23.02.2022